

Hules Endre: A táncé az utolsó szó

Interjú A halálba táncoltatott leány rendezőjével

2011. május 5. - [Szalkai Réka](#)

Hules Endre több mint harminc éve él hazánkon kívül. Most mégis, A halálba táncoltatott leány című filmjét, amelynek írója és rendezője is, itthon mutatja be először nagyközönség előtt, a 42. Magyar Filmszemle alkalmából. A film magyar-kanadai-szlovén koprodukció, egy testvérpár balladisztikus történetét dolgozza fel, az egyikük külföldre szakadt hazánkfia, a másik itthon ragadt a szocialista

rendszerben. Mindezt szerelmi szállal tarkítva, a tánc világába helyezve.

KAPCSOLÓDÓ ANYAGOK

- [Forgatókönyvírás Hules Endrével](#)
- [Hules Endre](#)
- [A halálba táncoltatott leány](#)
- [A halálba táncoltatott leány](#)
- [A halálba táncoltatott leány előzetes](#)

filmhu: *Külföldön élsz és alkotsz már három évtizede. Mesélnél kicsit erről, illetve hogy hogyan jött akkor Magyarország megint a képbe?*

H.E.: Még nyolcvanban hagytam el Magyarországot, "máig tisztázatlan körülmények között." Több mint húsz éve Los Angelesben élek. Színházból jövök, rendeztem, tanítottam, de Amerikában rájöttem, hogy ott a Broadway és az alternatív pinceszínház az ingyenmunka között nincsen átmenet. Tehát áttértem a filmre, mert nem akartam hazajönni: először produceri mesterséget tanultam, majd különböző stúdióknak írtam

forgatókönyvet, és mindeközben színészként kerestem meg a kenyerem. Los Angelesben van három millió színész, ebből körülbelül százezer tud megélni a játékából. Ahhoz, hogy én is bekerüljek közéjük, meg kellett találni a kikaput: és én mivel nem vagyok szőke, magas, nekem ezt a kezdetekben inkább az – akcentusos-külföldi szerepének az eljátszása jelentette. Nemcsak magyaré, hanem voltam pakisztáni, amerikai indián vagy éppen német, francia is. Aztán így bekerültem a körforgásba. Nagy produciókban kis szerepet játszottam, kis produciókban főszerepet. Mintegy tíz éve veszek részt európai munkákban is, például német, angol vállalatokkal dolgoztam együtt, majd így kerültem ismét kapcsolatba a magyarokkal is, főleg forgatókönyvet írtam. És bár a *A halálba táncoltatott leány* régebbi történet, először jött a tavalyelőtt bemutatott *Príma primavéra*, ahol a magyar közönség ismét itthoni producióban is találkozhatott a nevemmel.

filmhu: *A film fő motívuma a tánc, rendelkezzel Te is táncos múlttal?*

H.E.: Nem, én sohasem voltam táncos. Nekem a tánc a filmben allegória, illetve a film alapja egy több száz éves ballada, az azonos című *A halálba táncoltatott leány*, amely a kísértésekről és a megalkuvásokról szól. A balladai történetben is megkísértik a leányt, megvesztegetik különböző értékekkel, tárgyakkal, és amikor a lány beadja a derekát, végül halálba táncoltatják. Ez az egész egy érdekes koncepció a számomra, hogyan lehet valakit halálba táncoltatni, miért nem hagyja inkább abba, ehhez valamilyen módon az ördöggel kell együttműködni. Végül is aztán az egész történet arról szól, hogy milyen kompromisszumokat kell megkötnünk az életben. Már ahhoz is, hogy dolgozhassunk, megélhessünk. Engem a határ érdekelt: hogy hol van az, ahol az ember elveszti önmagát, és lepaktál az ördöggel. Ezt kutatja a film, és ennek a fonák oldala, tehát allegóriája a tánc. Főleg, mert itt nem a szavakról van szó, hiszen azok a dolgok, amelyeket kimondunk, már gyakran ugyanabban a pillanatban hazugsággá válnak, viszont ezt el tudjuk kerülni azzal, hogy az egészet táncban fogalmazzuk meg. Tehát így váltak a filmben az egyes momentumok; egy családi vacsora, egy szerelmi jelenet, egy összeveszés vagy egy verekedés tánccá, vizuálisan is.

filmhu: *Honnan jött a film alapötlete?*

H.E.: Ez abból indult, hogy engem itthon felkértek egy táncfilm megírására, amit én meg is tettem. De aztán valamiért a produkciós társaság elállt a filmtől, nem lett belőle semmi. Én, ahelyett, hogy veszekedtünk volna, visszakértem a könyvet. Ez volt az alap, és aztán megnéztem, hogy én ezzel a történettel mit tudnék én kezdeni. Akkor jött a testvér szál, a külföldre szakadt magyar alakja, a drámai cselekmény. Azóta már szinte semmi sincs meg az eredeti táncfilmes történetből.

filmhu: *Akkor ez egy saját sztori, attól eltekintve, hogy a fent említett régi ballada adja a keretét. Mennyire vitted bele e lírai műfaj formai követelményeit a filmbe?*

H.E.: Volt egy olyan verzió, ahol ezek a műfaji sajátosságok sokkal erőteljesebben megjelentek volna, de aztán ettől eltekintettem, mert ugye mindez nagyon kötött. A ballada sokkal lassabb a filmnél, mindent háromszor kell elmondani, a hangszeres kíséret ki van zárva stb. A film dinamikája ezt nem viselné el, de magában a témában és a gondolatvilágban természetesen ott van a ballada.

filmhu: *Mennyire életrajzi a film?*

H.E.: *A halálba táncoltatott leány* se nem dokumentumfilm, se nem önéletrajzi alkotás, ez fikció. Ennek ellenére az ember arról ír, amiről tud. Tehát nyilván van a történet és a figurák kialakításában olyan elem, ami saját tapasztalat, amit vagy én, vagy valaki az ismeretségi körömből éltünk meg. És minden figurában van egy rész belőlem is.

filmhu: *Milyen a külföldi színészek és a szerepeik aránya?*

H.E.: A film egy darabon Kanadában játszódik, a nagyobb részének viszont Magyarország a helyszíne. A külföldi színészek többségének érzete talán onnan adódhat, hogy az ügynökeik elvárják, az ő nevük kerüljön előre a stáblistán. Például Deborah Kara Unger, a szerep méretétől függetlenül kikötötte, hogy az ő neve legyen a harmadik, és ezt be kell tartani. Illetve a film külföldi eladásában is segít ez. De a magyar szerepeket magyarok játsszák, a főszerepekben László Zsolt és Melkvi Bea, valamint jómagam, ha engem is ide lehet sorolni. Zsigmond Emőke is magyar, akit hosszú, mintegy egy éves kereső folyamat eredményeképpen találtunk meg.

filmhu: *Beszélnél egy kicsit az operatőrökről is?*

H.E.: Igen, a filmet Zsigmond Vilmos és Honti Zoltán fényképezte. Vilmost már régóta ismerem, korábban más projektben is együtt dolgoztunk már. Zoltán pedig az ő kameraoperátőre lassan tíz éve. A film digitális alapanyagra forgott, amivel kapcsolatban Zsigmond Vilmos eléggé szkeptikus, de persze így is nagyon jó lett az eredmény. Örülök, hogy együtt dolgozhattam vele, ha az embernek megadatik erre a lehetősége, ki kell használni, rengeteget lehet tőle tanulni, és persze Honti Zoltán jó operatőr.

filmhu: *Kihez szól a film?*

H.E.: Én azt szeretném, ha mindenkire szólna. Persze egy ilyen filmnek külföldön teljesen más kulturális háttere, visszhangja lehet, mint itt Magyarországon. A történet nagyon fontos, a zene ehhez az eszköz, és mind a magyarokhoz, mind a külföldiekhez szól: a két testvér sorsa ugyanazon ember életének a két lehetséges változata is lehetne, hiszen az egyik emigrál, a másik itthon marad. Egyébként, a tapasztalataim szerint ez a téma a különféle sorsú magyarok számára is különböző dolgot jelenthet; mást mond azoknak, akik itthon maradtak, mint azoknak, akik külföldre mentek. Két különböző szempontból nézhetik a filmet, ezért nagyon kíváncsi leszek a reakciókra, például ugye, most először mutatom be a filmet nagyközönség előtt, itt a Szemlén.

filmhu: *Mit szólsz a legfrissebb eseményekhez a mai magyar filmpolitikában?*

H.E.: Ahogy mifelénk mondják, „az ördög a részletekben van”. Akár még jó is kisülhet belőle. De mindenesetre az, hogy egy bizottság válogatja a forgatókönyveket, az magában hordja a veszélyt, hogy csak azt tudják megállapítani, hogy egy film megfelel-e a követelményeknek: de hogy mi az új, az úttörő, azt nem. Tehát féltő, a magyar film jövője így majd könnyen bezáródhat saját magába.

filmhu: *Akkor Te nem tervezed azt, hogy hazaköltözzöl?*

H.E.: Nem, most biztosan nem.

A CIKKET AZ ALÁBBI LINKEN TALÁLOD:

<http://magyar.film.hu/filmhu/magazin/hules-endre-a-tance-az-utolso-szo.html>

